

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Forum Competens Quæstionibus ex Universo Jure
selectis, atque ad praxin utilissimis illustratum, Seu
Tractatus Canonico-Civilis**

Friderich, Melchior

Ingolstadium, 1709

§. III. Qui prorogare Jurisdictionem possint?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61662](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61662)

fco non habent: quia licet per se ejus jurisdictio se solum extendat ad personas eorum, qui cum fisco controversias habent, non tamen limitata est ad certas causas. Ratio ulterior est: quia prorogatio alias nunquam esset licita, quia jurisdictio semper est contracta & limitata ad personas subditorum. *C. 2. de Constitut. in 6. & L. fin. ff. de Jurisdic.* Igitur tunc solum non est permessa prorogatio, quando restricta alicujus Judicis Jurisdictionem est quoad causas, v. g. si Jurisdictionem, ut diximus, criminalem non habeat, & litigantes hanc illi prorogare vellent; aut illi, qui Judex datus est solis mercatoribus quoad ipsorum commercia. In hoc enim casu non tantum quoad personas, sed etiam quoad causas limitatam Jurisdictionem haberet.

§. III.

Qui prorogare Jurisdictionem possint.

SUMMARIUM.

410. *Prorogare Jurisdictionem Judicis incompetentis possunt omnes, qui habent personam standi in judicio.*
411. *Procurator habens speciale mandatum, aut generale cum libera potestate, potest prorogare Jurisdictionem.*
412. *Clerici in se prorogare Jurisdictionem Judici laico nequeunt etiam cum sui Episcopi licentia: absque hac neque Judici Ecclesiastico.*
413. & 414. *Refellitur cavillum Cuiacij ac aliorum.*
415. *Non obstante prorogatione Clerici, processus est nullus. Eadem est ratio de prorogatione, quam faciunt Exempti, seu summe Sedi immediate subiecti.*
416. *Studiosos æque, ac Clericos, non posse prorogare Jurisdictionem, censent aliqui.*
417. *Contrarium de Jure verius est.*

§ 10. Jurisdictionem Judicis non competentis prorogare possunt omnes, qui habent personam standi in judicio. Non Pupilli

pilli sine tutore, non Minores & Prodigii absque curatore. Non Furiosi aut Servi. *L. 1. § 2. C. qui legitim. person. standi in Judic. hab. L. 3. C. de in integ. restitut. §. Item inviti Institut. de Curator. L. 4. ff. de Auctorit. praestand. L. In negotijs 5. ff. de R. J. L. Quoties 13. ff. si quis caution. Judic. sistendi caus. fact. non obtemp. L. Servus 6. § L. 7. C. de Judic.* Dubium tamen est, an non valeat prorogatio à pupillo sine auctoritate tutoris, vel minore 25. annis sine auctoritate curatoris facta, si apparet, conditionem ipsorum inde redditam esse meliorem. Affirmant valere, saltem quoad minorennem, Baldus in *L. 1. C. de Jurisdic. omn. Judic. & Felin. in C. P. § G. 40. de Offic. § potest. Judic. deleg. n. 10.* Negant Vultejus in *cit. L. 1. n. 113.* & Bocer. *de Jurisdic. c. 7. n. 5.* quia pupillus ne quidem lucrosam hereditatem adire potest absque tutoris auctoritate, ne ullum omnino damnum habeat. §. *Neque tamen Instit. de Auctor. tutor.* Neque minorennis compromittere in arbitrium sine suo curatore potest. *L. 3. prin. ff. de receptis, qui arbitrium receper.* Hæc posterior opinio præferenda videtur. Neque ei obest textus *L. Non eo minus 14. C. de Procurator.* ubi sententia lata pro foemina minus legitimè constitutum procuratorem habente pronuntiatur valida, & ratio additur: *minoribus enim ætas in damnis subvenire, non rebus prosperè gestis obesse consuevit.* Non, inquam, hæc obest: quia supponitur ibidem, quòd tutorum & curatorum auctoritas & consensus in constituendo litis procuratore desideretur. Ergo eadem auctoritas requiritur in eligendo Judice. E contrario de Tutore & Curatore dicendum est, posse ipsos in causa pupilli & minorennis prorogare jurisdictionem: quia actorem litis constituere possunt. *L. Neque tutores 11. C. de Procurator.* & loco domini habetur Tutor & Curator. *L. qui sandum 7. §. si tutor. ff. pro emptor. L. interdum 56. §. qui tutelam ff. de Furt. L. Tutor, qui tutelam 27. ff. de Administrat. tutor. L. ad ea 157. prin. ff. de R. J.*

411. Circa Procuratores, an prorogare jurisdictionem possint, distinguendum est. Possunt absque dubio, si speciale ad hoc man-

mandatum habent. *C. 4. §. ult. de Procurator. in 6. L. un. C. Etiam per procuratorem causam in integr. rest. agi posse.* Possunt item Procuratores generales cum libera potestate & administratione constituti. *cit. C. 4. §. 5. de Procurator. in 6. L. si Procurator 10. C. eod. L. Creditor 60. §. Lucius. ff. Mandati. L. Procurator 58. §. L. seq. ff. de Procurator. L. Quâ ratione 9. §. Nihil autem ff. de Acquir. rer. domin. L. illud 25. §. fin. §. L. seq. prim. ff. de Minorib.* Si verò generale quidem mandatum habeant, sed absque libera, prorogationem facere nequeunt. Ita omnes DD. teste Felino *l.c.* Valeret tamen facta ab huiusmodi Procuratore, sciente & patiente domino. Felin. *l.c.* & in *C. cum olim 32. de Offic. §. potest. Judic. deleg.*

412. Clerici jurisdictionem Judici laico non tantum in causis spiritualibus, sed etiam in profanis, siue criminales sint siue civiles, prorogare nequeunt. Ita apertè dicitur *C. si diligenti 12. de Foro compet.* Neque valebit prorogatio, tametsi juramentum addiderint, ut dicitur *cit. C. 12. in fin.* Et licet testator jubeat Clericum heredem, vel legatarium coram laico respondere. Bald. in *L. 2. C. ut in possess. legat.* Ripa in *L. Nemo potest. ff. de Legat. 1. n. 118. Dec. consil. 150. n. 4.* Patet ratio: quia sicut ipse Clericus non potest favori publico & privilegio toti Statui ac Ordini Clericali concessio renuntiare, ut discurrit Pontifex *cit. c.* ita nec testator. Quin etiam Ecclesiastico Judici non suo Clerici prorogare jurisdictionem non possunt, nisi cum consensu proprii Ordinarij. Ita statuitur *C. significasti 18. de Foro Compet.* Et ne quidem Archiepiscopo illius Suffraganei, sub quo est Clericus, prorogare hic jurisdictionem in se potest, uti habetur *C. Romana 1. prim. eod. in 6.* Ac etiam in hoc casu non valebit prorogatio, tametsi juramentum fuerit adjectum. Gloss. & DD. in *cit. C. 18.* Quia juramentum contra SS. Canones ac universim contra Leges prohibentes emissum vim obligandi non habet, & invalidum est: quia est de re illicita. Et semper in juramentis auctoritas Superioris excepta censetur. *C. Constitutis de Rescript.*
ubi

ubi Glossa & DD. Itaque per Jus Canonicum quoad prorogationem Clericorum correcta & abrogata est *L. 51. C. de Episcop. & Cleric.* & *L. 29. C. de Pactis*, ubi Justinianus decernit, non licere ei adversus sua pacta venire, qui promisit, se non usurum præscriptione fori propter Sacerdotij prærogativam. Imò abrogatione harum Legum opus non fuit, cum nunquam valuerint, utpote de Clericis à Principe seculari lata.

413. Contra has decisiones Pontificias irreverenter & temerariè insurgit Cuiacius in *C. 1. § 12. de Foro Compet.* quamvis alioqui, ut loquitur Vincent. Gravin. *Libro de Ortu & Progressu Jur. Civil. c. 180.* Religionis Romanæ tenacissimus, impatiensque adeo rerum novarum, ut de rebus ad Religionem pertinentibus (tempore illo, quo Calvinismus in Gallijs grassari coepit) rogatus, questionem ad Ecclesiæ judicium remitteret his verbis: *Nihil hoc ad edictum prætoris. Ad cit. C. 1. de Foro Compet.* inquit Cuiacius: *Quod fit ex consensu Episcopi, & ex consensu utriusque partis permissa cognitione laico, cur non erit ratum & firmum? Cur hoc invidetur laicis? an illis deterior mens, quàm Ecclesiasticis?* Et ad *C. 12. eod. sic: Ratio, quæ movit Innocentium Pontificem ad hoc decernendum, quod antè nemo alius Pontifex decreverat, hæc est, quod Juri publico pactis privatorum derogari non possit, quæ est vetus regula Juris Civilis. Quæ tamen ratio hac in re fucus est & color potius, quàm ratio vera, quia initio contractus Clericus renuntiando præscriptioni fori Juri publico non derogat, jus ve publicum non mutat, quo Clericis data est præscriptio Fori Ecclesiastici, sed proprium jus & privatum &c.* Rapuerunt hoc verbum ex ore Cuiacij, a vidè que ejus opinionem contra Pontificem amplexi sunt Bocerius *de Jurisdic. c. 7. n. 10. & 11.* Bachovius *disp. 1. de Action. thesi 28.* Wisembach *disp. 6. in Pandect. thesi 38.* Matth. Stephani *L. 1. de Jurisdic. c. 22. à n. 16.* Thom. Michaël *de Jurisdic. thesi 148.* Ummius *disp. 4. ad process. judic. thesi 17. n. 91.* Vultejus in *L. 1. C. de Jurisdic. omn. Judic. n. 125.* ubi addit, rationes, ob quas Pontifices motos vulgo putent DD. cur ejusmodi prorogationem Clericis adimerent,

rent, tam esse jejunas, ut ipsos etiam Interpretes earum puduerit. Verum adduci debuere Interpretes, quos earum puduerit, ac cur pudere debuerit. Absque dubio cavillatores Juris Pontificij non puduissent decisionum illarum & rationis adductæ, si è calamo Ulpiani Christianorum infensissimi hostis alteriusve Jurisconsulti Ethnici prodijissent. Certè Juris publici est, Clericos non esse judicandos à laicis, idque non tam in favorem singulorum Clericorum, quàm ob reverentiam Statûs Clericalis, naturâ suâ altioris Statu laicali, ut patet ex iis, quæ dixi *n.* 230. ac idcirco Canones & Leges, quibus hæc exemptio Ordini & Statui Clericali concessa est, respectu Judicum & singulorum Clericorum habet rationem Legis obligatorix & prohibitorix, ita ut illi judicare Clericorum neminem, nisi in casibus exceptis, possint, nec isti illis judicandos se submittere. Quando autem ex causa publica alicui Judici soli est concessa potestas de his illisve causis cognoscendi, & alijs adempta, notum est ex communi DD. nemine, quem sciam, refragante, non posse prorogari jurisdictionem. Notum pariter est ex dictis *n.* 406. non posse Judici prorogari jurisdictionem ejus generis, quam is non habet, v. g. criminalem, si criminalem non habet; aut feudalem, si hanc non habet, id est, si non est Feudi Dominus, vel inter Pares Curix. Pariter ergo jurisdictio in Clericos, utpote quæ spiritualis est, prorogari Judici laico nequit, utpote quam iste non habet, nec habere potest, nisi ex concessione SS. Pontificis. Nulla proinde erat ratio illam Innocentij Pontificis rationem criminandi: cum ipsi, qui eam impugnant, eam in alijs casibus admittant.

414. Verum quidquid sit de ratione, quâ Pontifex ad negandam Clericis prorogationem jurisdictionis motus fuit, certum est, prohibitionem hanc fieri potuisse, sicut laicis fieri posset ab Imperatore. Modò concessa quidem est Legibus Cæsareis: at solum subditis Imperij, isque, qui Legibus & Jurisdictioni seculari sunt subjecti; his autem Clerici subjecti non sunt. Videri possunt ea, quæ dixi *à n.* 216.

415. Ex dictis consequens est I. quòd si Clericus alieni Episcopi Jurisdictioni absque licentia proprii, aut etiam cum hujus licentia laico se subijciat, processus ex defectu jurisdictionis sit nullus; cum Judex alienus eam per se non habeat, nec accipere à prorogante possit. Quin Panorm. *in cit. C. significasti de Foro Compet. n. 21.* Felin. *ibid. n. 5.* aliique contra Gloss. tenent, nec per rati habitationem proprii Episcopi subsequenter convalitura acta alieni Episcopi. Consequens est II. quòd exempti seu immediate subiecti SS. Pontifici absque hujus licentia non possint prorogare Jurisdictionem Episcopo, in cujus Dioecesi sunt, aut cum hujus licentia alieno. Joan. Andr. & Felin. *in reg. scienti in 6. Panor. l. c. n. 10.* ac communis aliorum, teste Petr. Barbosa *in L. 1. ff. de Judic. art. 4. n. 43.* Quod tamen intelligendum est solum de Foro contentioso. Nam in foro Poenitentiae Sacramenti ad accipiendam absolutionem à peccatis, & in actibus alijs Jurisdictionis voluntariae, v. g. ad petendam dispensationem in votis, lege jejunii &c. accedere possunt exempti ad Episcopum Dioecesanum, aut cum hujus licentia & potestate delegata ad alium, ut praeter alios docent Henriq. *L. 7. c. 25. n. 2. § L. 14. c. ult. in fin. Avila p. 2. de Censur. c. 7. disp. 1. dub. 6. conclus. 2.* Molina *de Just. tr. 3. disp. 61.* Silvest. *V. Absolutio q. 5. n. 2.* Laym. *in C. 40. de Offic. & potest. Judic. Deleg. n. 3.* Sanchez *L. 4. in Decalog. c. 39. n. 32* cum Suarez, aliisque compluribus, quos ibi refert. Cum licentia tamen sui Praelati, aut etiam sine hac, si eam irrationabiliter & injustè neget.

416. Quod de Clericis modò dictum est, de Studiosis pariter statuunt quidam DD. interque hos Scipio Gentilis *L. 2. de Jurisdic. c. 17.* Mendo *L. 3. de Jure Academico q. 6. n. 46.* & König *ad L. 2. Decretal. tit. 2. n. 71.* eos videlicet nec expressè nec tacitè (exceptà administrationis causâ) ratione delicti, loci, aut rei, posse foro renuntiare, ac alieno Judici validè se submittere. Cum privilegium fori universo Ordini Studiosorum, non singulis sit concessum, & in honorem Litterarum & Universitatum: eo ferè modo, quo dictum est de Clericis, eorum privilegium non singulis

lis eorum, sed toti Statui & Ordini Clericali, inque ejus honorem ac reverentiam concessum esse. Nec huic sententiæ derogari aiunt per *cit. L. 51. C. de Episc. & Cleric. & L. 29. C. de Pactis*, aliæque Jura, quibus concessum singulis est, suo foro renuntiare: hoc enim solum procedere, si forum favori partium, non honori Judicum attributum sit, ut observant Vultejus in *L. 1. C. de Jurisdic. omn. Judic. n. 168.* Gaill. *L. 1. observ. 40. n. 9.* ac passim alij. Addit Mendo *l. c. n. 47.* nec ipsum Rectorem & Magistratum Academicum consentire posse renuntiationi fori: tum ob præjudicium inde nasciturum Statui Academiae & Studiosorum; tum quia cum ipse sit Judex privativè in causis Studiosorum, eique concessa fuerit in illos jurisdictio, ita ut alijs Judicibus fuerit adempta, nequit ipse per suum consensum efficere, ut alij Judices eâ jurisdictione gaudeant, quæ ipsis non est concessa ab Imperatoribus, à quibus omnis potestas in Judices inferiores est derivata.

417. Verùm hæ rationes non convincunt: tametsi enim concederetur jurisdictionem in Studiosos soli Academiae, & Episcopo, ac Principi concessam, ac ademptam esse alijs, non tamen propterea partibus, in quarum favorem id concessum est, est vetitum alteri Judici prorogare jurisdictionem, ut cum Matth. de Affict. *Salicet. ac alijs tenet ac fusè probat Petr. Barbosa in L. 1. ff. de Judic. art. 4. à n. 60.* Quòd verò privilegium Fori Academici non in favorem singulorum Professorum & Studiosorum concessum fuerit, sed potius universo ipsorum Statui & Academiae, nec ex *Auth. Habitâ C. Ne filius pro patre*, nec aliunde evincitur. Hinc spectato Jure communi posse Studiosos prorogare Judici non suo jurisdictionem cum communi DD. tradunt Pacius in *cit. Auth. Habitâ c. 9. n. 10.* Matth. Stephani *L. 1. de Jurisdic. c. 22. n. 36.* Bocer. *de Jurisdic. c. 7. n. 14.* Hilliger. *ad Donell. L. 17. c. 20. lit. K.* Dixi *spectato Jure communi*: nam de consuetudine non posse Studiosos declinare forum Academiae & alterius jurisdictioni se submittere, observant Coler. *decision. 296.* Matth. Stephani & Hilliger. *ll. cc.* Vultejus *ad L. 1. C. de Jurisdic. omn. Judic. n. 128. & n. 168.* ac alij.

Qualis consensus partium ad prorogandam Jurisdictionem requiratur.

SUMMARIUM.

418. Consensus litigantium vel expressus vel tacitus ad prorogandam jurisdictionem necessarius est.
419. Tacitus inducitur per hoc, quod Reus ante litem contestationem non opponit exceptionem Fori declinatoriam.
420. Per solum partium consensum non fit immediatè prorogatio sed per hoc, quod Judicem incompetentem adeunt, seque ejus jurisdictioni submitunt.
421. Non solà litem contestatione, sed actibus quoque eam antecedentibus fit prorogatio.
422. Ad prorogationem à loco ad locum requiritur consensus expressus, si fit Judici Delegato: secus, si Ordinario.
423. Neque Ordinario neque Delegato Judici prorogari jurisdictio ad alienum territorium potest absque consensu Judicis territorialis.
424. Non fit prorogatio per litem contestationem aliùmve actum, quem litigans exercet coram Judice alieno, putans esse suum.
425. Nisi erret errore Juris, sitque peritus & doctus.
426. Aut etiam indoctus ex errore Juris adeat Judicem Ordinarium, à cujus jurisdictione peculiari privilegio est exemptus.
427. Prorogatio gravi metu extorta invalida est.
428. Uti etiam, si pars protestetur, se non consentire in hunc Judicem, tametsi coram ipso ponat actum, quo tacitè inducitur prorogatio.
429. Tacitè non prorogat jurisdictionem absens & contumax, qui nec per se nec per procuratorem comparet in judicio.
430. Ad prorogandam jurisdictionem non sufficit sola taciturnitas & patientia.